

ת"פ 17329/11/15 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד סימן טוב בן יהודה חלילי - בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 17329-11-15 מדינת ישראל נ' בן יהודה חלילי
לפני כבוד השופטת שרה חביב
המאשימה
מדינת ישראל - פמ"ד
ע"י ב"כ מתמחה מר סלאח נערני
נגד
הנאשם
סימן טוב בן יהודה חלילי - בעצמו
ע"י ב"כ עו"ד אלי אונגר

26 אוקטובר 2017

[פרוטוקול הושמט]

הכרעת דין

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של שימוש במסמך מזויף כדי לקבל באמצעותו דבר - עבירה לפי סעיף 420 בנסיבות סעיף 418 מציעתא בחוק העונשין, התשל"ז-1977 [להלן: "**חוק העונשין**"] ועבירה של קבלת דבר במרמה - עבירה לפי סעיף 415 רישה בחוק העונשין.

הנאשם כפר במיוחס לו ובנסיבות אלה נדרשתי לשמיעת העדים ולעיון במסמכי הראיות. לאחר שהתרשמתי ממכלול הראיות שהובאו בפניי, לא נותר עוד בליבי ספק סביר כי הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום ומצאתי כי יש להרשיעו בגינן.

כתב האישום וטענות הצדדים

1. בתיק זה תוקן כתב האישום ביום 25.12.2016, ולאורו נוהל ההליך.

בחלק הכללי שבכתב האישום המתוקן נטען כי בסעיף 3 בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח-1988 [להלן: "**תקנות הבטיחות בעבודה**"], נקבעו מספר תנאים למינויו של אדם כמנהל עבודה בתחום הבנייה; בין היתר נקבע כי על המבקש להתמנות כמנהל עבודה לסיים בהצלחה קורס מנהל עבודה כללי בבניין [להלן: "**הקורס**"] הנערך על ידי אחד המכונים אשר אושרו על ידי האגף להכשרה ולפיתוח כוח אדם במשרד התמ"ת [משרד הכלכלה כיום, להלן: "**משרד התמ"ת**"]. הקורס כולל כ- 640 שעות לימוד ועם סיומו נערכים למשתתפים מבחנים מטעם מרכז ההכשרה. משתתף אשר עמד בהצלחה בלימודי הקורס מגיש בקשה להירשם במאגר של משרד התמ"ת

עמוד 1

כמנהל עבודה [להלן: "המאגר"], עם אישור בקשתו מתבצע הרישום במאגר. מכללת "עתיד" [להלן: "המכללה"] היא מכללה להכשרה מקצועית אשר פועלת ומאשרת מטעם האגף להכשרה מקצועית במשרד התמ"ת. במכללה מתקיימים מגוון קורסים מקצועיים ובכללם הקורס הנדון.

בפרק העובדות נטען כי הנאשם, במועד שאינו ידוע במדוייק למאשימה אך לפני יום 17.6.2010, קיבל לידי מאחר, אשר זהותו אינה ידועה למאשימה, תעודה מזוייפת לפיה למד וסיים בהצלחה את הלימודים בקורס. בתעודה המזוייפת אשר נחזתה להיות תעודת גמר מקורית של המכללה, שמספרה הסידורי 601222, נרשם בכזב כי בתקופה שבין יום 10.5.2005 ליום 15.8.2006 השתתף הנאשם בקורס ולמד 640 שעות לימוד. הנאשם קיבל לידי את התעודה המזוייפת על אף ידיעתו כי מעולם לא למד בקורס מנהל עבודה כללי בבניין במכללה.

במועד שאינו ידוע במדוייק למאשימה אך בסמוך ליום 17.6.2010, פנה הנאשם למשרד התמ"ת, הציג את התעודה המזוייפת וביקש להירשם במאגר. בעקבות מצג השווא נרשם הנאשם במאגר של משרד התמ"ת. עוד נטען בכתב האישום כי בין השנים 2011-2012, עבד הנאשם כמנהל עבודה באתרי בניה שונים בקיבוץ בארי, ברחובות וביבנה.

3. ביום 8.9.2016 כפר הנאשם במיוחס לו; הנאשם טען כי אינו יודע אם החלק הכללי שבכתב האישום נכון אם לאו, ואין הוא מעניינו, אך הסכים כי המכללה היא מרכז הכשרה שהוכר על ידי אגף ההכשרה במשרד התמ"ת בתקופה הרלוונטית.

לעניין העובדות טען הנאשם כי לא התקיים בו היסוד הנפשי הנדרש לשם הרשעתו בעבירות המיוחסות לו. הנאשם טען כי לא קיבל לידי מאחר תעודה מזוייפת, וכי התעודה שהיתה בידו נשלחה אליו בדואר ממרכז ההכשרה, לאחר שעבר ההכשרה הנדרשת ועמד בדרישות הקורס, והוא לא ידע ולא יכול לדעת אף כיום האם מדובר בתעודה מזוייפת.

עוד טען הנאשם כי בשנים 2003-2004 הוא למד קורס קבלנות בניין בהיקף של 570 שעות, ולאחר שסיים את לימודיו בשנת 2004, הוצע לו בשיחת טלפון להשלים ההכשרה הנדרשת כדי לזכות בתואר מנהל עבודה כללי בבניין. הנאשם ביצע קורס השלמות בהיקף של כ- 200 שעות, במהלך שנת 2005 הוא אף התחיל קורס טפסנות 05, אחד הקורסים הדרושים לשם קבלת תעודה של מנהל עבודה כללי בבניין. עוד לטענת הנאשם מקצועות הלימוד בקורס קבלנות בניין, אותו עבר הנאשם, זהים במרביתם למקצועות הקורס שנלמדו בקורס מנהל עבודה כללי בבניין.

4. ב"כ המאשימה ביקשה להרשיע את הנאשם במיוחס לו בכתב האישום. לטענתה הוכחה מעל לספק סביר כי התעודה אותה הציג הנאשם לתמ"ת [ת/1] היא תעודה מזוייפת, וכי הנאשם היה מודע לכך. עוד הוכחו דרישות החוק לשם מינוי כמנהל עבודה כללי בבניין, היקף קורס מנהל עבודה כללי בבניין הנדרש, והתנאים לסימום בהצלחה. לטענת ב"כ המאשימה גרסת הנאשם שקרית, איננה עקבית ורצופת סתירות ואין לסמוך על עדותו. טענת ההגנה ולפיה הנאשם עבר קורס השלמה בגינו היה זכאי להתמנות כמנהל עבודה, נטענה ללא בסיס ראיתי, ואף באופן שסותר את הראיות,

ועל כן אין בה כדי ליצור ספק סביר ביחס לאשמתו.

5. ב"כ הנאשם הגיש מספר בקשות להארכת המועד להגשת סיכומי ההגנה. על אף שהמועדים נדחו כבקשתו, סיכומי ההגנה לא הוגשו ועל כן מועד שימוע הכרעת הדין נדחה. ב"כ הנאשם הוזהר כי עליו להגיש את סיכומי ההגנה עד למועד נוסף שנקבע אחרת יראה בית המשפט את הנאשם כאילו ויתר על זכותו לסיכומים; סיכומי ההגנה לא הוגשו, וביום 26.7.2017, ובהמשך להחלטות קודמות, קבעתי כי הכרעת הדין תינתן ללא סיכומי ההגנה. גם לאחר החלטה זו לא באה כל בקשה או הודעה מצד ב"כ הנאשם.

ביום 15.9.2017, לאחר עיון בתיק הראיות ובכתב האישום, סברתי, חרף החלטות קודמות, כי ראוי שב"כ הנאשם יגיש סיכומי ההגנה בתיק זה. במועד שהיה קבוע לשמיעת הכרעת הדין, 19.9.2017, התקיים דיון במהלכו נשמע הסברו של ב"כ הנאשם למחדל בעניין סיכומי ההגנה. קבעתי כי סיכומי ההגנה יוגשו עד ליום 15.10.2017 ועל ההגנה הושתו הוצאות לטובת הנהלת בתי המשפט בסך 1,000 ₪. ביום 15.10.2017 הוגשה בקשה דחופה להארכת המועד להגשת סיכומי ההגנה ביום אחד, לה נעתרתי. חרף האמור סיכומי ההגנה הוגשו אך ביום 17.10.2017.

באותו היום הוגשה בקשה מטעם ההגנה להגשת ראיה נוספת - נוהל הכשרת מנהלי עבודה לעבודות בנייה, בנייה הנדסית, עבודות תשתית ופיתוח של משרד הכלכלה. לטענת ב"כ הנאשם הנוהל תומך בגרסת הנאשם ולפיה ניתן לבצע קורס השלמה לקורס מנהל עבודה כללי בבניין. הבקשה הועבר לקבלת תגובת ב"כ המאשימה. המאשימה לא הגיבה לבקשה ובנסיבות העניין ונוכח החלטתי יש לראות בכך הסכמה.

עיון בנוהל מגלה כי תוקפו משנת 2013 והוא מעודכן ליום 2.9.2015. בנסיבות העניין מדובר בנוהל שלא היה בתוקף במועדים הרלוונטיים לתיק דנן ועל כן אין לקבלו כראייה מפאת רלוונטיות. זאת ועוד, כפי שאצביע להלן, נוכח קביעותיי, גם אם היה הנוהל מתקבל כראיה - לא הייתה משתנה התוצאה המרשיעה בתיק דנן.

6. ב"כ הנאשם ביקש לזכות את הנאשם מהמיוחס לו בכתב האישום זיכוי מוחלט ולחילופין מחמת הספק. לטענתו, המאשימה לא עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום. המאשימה לא הוכיחה כי הנאשם ידע או היה עליו לדעת כי התעודה ת/1 מזויפת, או כי פעל במרמה. עוד טען כי המאשימה לא הצליחה לסתור את טענת הנאשם כי השלים את מניין השעות הנדרש ממנו לצורך קבלת תעודה של מנהל עבודה כללי בבניין, כי אכן היה קיים קורס השלמה למנהל עבודה כללי בבניין אותו עבר הנאשם, וכי לא סתרה את טענת הנאשם בדבר התשלום אותו שילם למכללה.

דיון והכרעה

7. מטעם המאשימה העידו מר אלי פרטוש [עת/1], אשר שימש כמנהל מכללת עתיד בבאר-שבע בין השנים 2000-2008; הגברת גיטה ימין [עת/2], עובדת לשעבר במשרד התמ"ת אשר כיהנה בתפקיד מפקחת בכירה בין השנים

2010-2000, ובתפקיד ראש צוות חקירות בין השנים 2010-2015; הגברת מרינה ויצמן [עת/3], מכהנת כמפקחת במנהל הבטיחות באגף הפיקוח במשרד התמ"ת אשר היא זו שחשפה את מעשה העבירה; מר אבישי פייטל [עת/5], המשמש משנת 2009 ועד ליום עדותו כמנהל מכללת עתיד בבאר-שבע; מר שמעון שבת [עת/6], אשר שימש בתקופה הרלוונטית כממונה מחוזי של האגף להכשרה מקצועית במשרד התמ"ת; מר אנטולי בנגרט [עת/7], מרצה מוסמך לבטיחות בעבודות בנייה משנת 1994, ומשנת 2006 בעל בית ספר פרטי להסמכת מהנדסים והנדסאים באישור משרד הכלכלה.

מטעם המאשימה הוגשו מסמכים שונים: התעודה אשר נטען כי היא מזוייפת [ת/1], רשימת התלמידים בקורס מנהל עבודה כללי בבניין [ת/2]; תעודת גמר של התלמיד רומן לקריץ אשר נטען כי החתימה שבתעודה המזוייפת ת/1 הועתקה מתעודתו [ת/3]; פרטי תעודה על פי מספר התעודה שמצוין על התעודה ת/1 ומסמכים נוספים בין היתר בדבר עבודתו של הנאשם כמנהל עבודה [ת/4]; הודעת מנהל מכללת עתיד מר פייטל [ת/5]; הודעת הנאשם [ת/6]; דוגמה של תעודת קורס בטיחות בבנייה ובניה הנדסית בהיקף 95 שעות לימוד השלמה למהנדסים הנדסאים וטכנאים אזרחיים [ת/7], דוגמה של תעודה ולפיה הנבחן עמד בהצלחה במבחן בטיחות בעבודות בניה ובניה הנדסית, בהתאם לתקנה 3(א)(2) בתקנות הבטיחות בעבודה [ת/8]; אישור חריג למינוי כמנהל עבודה על בסיס ניסיון של 20 שנה [ת/9]; תעודות גמר אשר נחשדו אף הן כמזוייפות [ת/10]; אישור כי הנאשם עמד בבחינה עיונית בקורס טפסנות 05 [ת/11]; מזכר המתעד שיחה בין הנאשם ובין השוטר שרון סויסה, המתייחס בין היתר למסירת מסמכים מידי הנאשם לרשות החוקרת [ת/12].

8. מטעם ההגנה העידו הנאשם ומר עזרא בנימין [עה/2], מנהל לקוחות עסקי בבנק מזרחי-טפחות.

בנוסף הוגשו מטעם הנאשם תעודת גמר של קורס קבלנות בניין אותו למד [נ/1]; אישורים כי הוא עמד בבחינה עיונית בקורס טפסנות 05 [נ/2], תעודה זהה למעשה לת/11] ובבחינה עיונית בקורס טפסנות 03 [נ/3].

פלוגתאות ומוסכמות

9. אין מחלוקת כי המכללה היא מרכז הכשרה המוכר על ידי אגף ההכשרה במשרד התמ"ת, וכי מתקיימים בה קורסים שונים, ובכללם קורס מנהל עבודה כללי בבניין כאמור. עוד אין מחלוקת כי הנאשם השתמש בתעודה ת/1 לצורך רישומו במשרד התמ"ת כמנהל עבודה והוא אף עבד כמנהל עבודה בשלושה אתרי בניה שונים. אין גם מחלוקת על המועד בו נרשם הנאשם במאגר משרד התמ"ת כמנהל עבודה [מדובר בסמוך ליום 17.6.2010; ר' מענה הנאשם לכתב האישום בעמ' 5 ש' 20-21].

לאור האמור אני קובעת כי מכללת עתיד היא מכללה להכשרה מקצועית אשר פעלה ואושרה בזמנים הרלוונטיים מטעם האגף להכשרה מקצועית במשרד התמ"ת. במכללה התקיימו מגוון קורסים מקצועיים ובכללם קורס מנהל עבודה כללי בבניין.

עוד אני קובעת כי הנאשם עשה שימוש בתעודה ת/1 לשם רישומו במאגר של משרד התמ"ת כמנהל עבודה,

וכי בין השנים 2011-2012, עבד כמנהל עבודה באתרי בניה שונים בקיבוץ בארי, ברחובות וביבנה, כפי שנטען בכתב האישום. קביעה חשובה נוספת להמשך היא כי הנאשם נרשם במאגר הנ"ל בסמוך ליום 17.6.2010.

10. לב המחלוקות בין הצדדים היא בשאלת מודעותו של הנאשם להיותה של התעודה ת/1 מזויפת. חרף זאת, ישנן מחלוקות עובדתיות נוספות ברקע הדברים הנדרשות להכרעה.

ישנה מחלוקת האם התעודה ת/1 אכן מזויפת, עוד במחלוקת השאלה מהם התנאים למינוי אדם כמנהל עבודה; בהקשר הנ"ל ישנה מחלוקת האם לצורך מינוי כמנהל עבודה ניתן לעבור קורס השלמה לאחר סיום קורס קבלנות בניין, כפי טענת הנאשם.

עבירת השימוש במסמך מזויף

11. עבירת השימוש במסמך מזויף קבועה בסעיף 420 בחוק העונשין: "המגיש או מנפק מסמך מזויף או משתמש בו בדרך אחרת, בידעו שהוא מזויף, דינו כדין מזייף המסמך". בסעיף 418 בחוק העונשין, בנסיבות המיוחסות לנאשם, נקבע: "... זייף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, דינו - מאסר שלוש שנים ...". סעיף ההגדרות בחוק העונשין [סעיף 414 בחוק העונשין] קובע, בין היתר, כי זיוף מתקיים כאשר "עשיית מסמך הנחזה להיות את אשר איננו, והוא עשוי להטעות".

היסוד העובדתי בעבירה הוא עשיית שימוש במסמך המזויף - במקרה דנן ת/1. היסוד הנפשי הנדרש לצורך גיבוש העבירה הוא מודעות להיות המסמך מזויף, כאשר בהקשר זה די בהוכחת עצימת עיניים כדי להוכיח מודעות בפועל לזיוף.

"עיקרה של עבירת השימוש במסמך מזויף בעשיית שימוש במסמך בידיעה שהוא מזויף. התפיסה העונשית שביסוד עבירה זו מבקשת להשוות את דינו של המשתמש בידועין במסמך מזויף למזייף עצמו. היסוד העובדתי בעבירה הוא מעשה השימוש במסמך שהינו מזויף . . . היסוד הנפשי מתמצה בידיעה שהמסמך מזויף, ועניינו במחשבה פלילית מסוג "מודעות" (סעיף 90א(3) לחוק העונשין). לענין דרישת המודעות, גם עצימת עיניים במשמע. דינו של המשתמש במסמך מזויף כדין מזייף המסמך עצמו בכל הקשור לעונש הצפוי לו. דירוג חלופות החומרה האמורות בסעיף 418 ישימות גם לעבירה של שימוש במסמך מזויף על פי סעיף 420 לחוק . . . הנסיבות המחמירות שבהוראות אלה מתייחסות לנסיבות ביצוע העבירה, והן משמשות יסוד מיסודותיה, ומשמעותן אינה מוגבלת לענין העונש בלבד . . ."

[ר' ע"פ 5102/03 מדינת ישראל נ' דני קליין (4.9.07), פסקה 25 לפסק דינה של כב' הש' פרוקצ'יה].

היות התעודה ת/1 מזויפת

12. מר אלי פרטוש, אשר ניהל את מכללת עתיד בבאר-שבע בין השנים 2000 ועד 2008, העיד כי בזמן ניהולו

נערך קורס אחד של מנהל עבודה כללי בבניין [עמ' 7 ש' 15-16]. מראיות התביעה עולה כי הקורס נפתח בתאריך 10.6.2004 [ת/ת], ונמשך עד ליום 15.9.2005 [עמ' 20 ש' 5, כך גם עולה מת/ת3]; עם זאת, בתעודה ת/ת1 נכתב כי הקורס התקיים בין התאריכים 15.8.2006-10.5.2005.

13. עוד לפי התעודה ת/ת1 הנאשם השתתף בקורס מנהל עבודה כללי בבניין בהיקף של 640 שעות. עם זאת, הנאשם הודה כי לא השתתף בקורס מנהל עבודה כללי בבניין אלא, לטענתו, למד תחילה קורס קבלנות בניין ולאחר מכן עבר קורס השלמה של כ-200 שעות לשם הסמכה כמנהל עבודה כללי בבניין. גם מרשימת הלומדים של משרד התמ"ת [פעולה 37819] עולה כי הנאשם לא למד בקורס זה [ת/ת2]. מר אבישי פייטל תיאר כי, לבקשת המשטרה, חיפש עדות לשמו של הנאשם, יחד עם שמות חשודים נוספים, בקורס מנהל עבודה כללי בבניין [עמ' 32 ש' 9-11]; ש' 15-13]. העד תיאר כי עשה בדיקה יסודית, גם ברישום הממוחשב וגם באופן ידני, פתח את קלסרי הקורסים בארכיון של המכללה, סקר את שמות התלמידים בקורס אותם תיעד ברשימה המצורפת לת/ת5 [סומן א.א. 27] ולא מצא אזכור לשמו של הנאשם [עמ' 33 ש' 4-7; 15-25]. הוא הדגיש כי לא יכול להיות מצב בו אדם למד בקורס אך לא יהיה רשום במכללה [עמ' 34 ש' 3-5].

14. מר אלי פרטוש הדגיש כי את התעודות מפיקים במשרד התמ"ת באגף להכשרה מקצועית [עמ' 9 ש' 12-14] ולכל תעודה מספר ייחודי [עמ' 9 ש' 1-3]; כך גם העידה הגברת גיטה ימין: "**ולכל תעודה שמנפיק אגף ההכשרה יש מספר יעודי**" [עמ' 15 ש' 28] וכן "**שלא יכולים להיות כפילות של מספרי תעודה**" [עמ' 15 ש' 32-33]. כעולה מראיות התביעה מספר התעודה ת/ת1, 601222, שייך לגברת לילך מראש אשר למדה הנהלת חשבונות במוסד "בוכניק אשקלון" והייתה זכאית לתעודה מתאריך 6.10.2007 [ת/ת4].

לאור האמור ובהינתן כי מספר התעודה שייך לאחר; ובהינתן כי הנתונים אשר מצוינים על גבי התעודה אינם תואמים את מועדי הקורס אשר התקיים בפועל ואף לא את גרסת הנאשם בדבר קורס ההשלמה אותו עבר על פי טענתו - אני קובעת כי התעודה ת/ת1 אשר מספרה הסידורי 601222 היא תעודה מזויפת.

לאור גרסת הנאשם נותר סימן שאלה, האם הנאשם היה מודע לעובדת הזיוף, או שמא סבר בתמימות כי אף שהפרטים על גבי התעודה אינם מדויקים או מפורטים כדבעי בהתייחס לקורסים השונים אותם למד לפי טענתו, אין בכך רבותא מאחר והוא זכאי להחזיק בתעודה המסמיכה אותו כמנהל עבודה שכן עבר קורס השלמה.

עדות הנאשם

15. גרסתו של הנאשם אינה נתמכה ראייתית, והיא אף נסתרת באמצעות ראיות ההגנה שהוגשו ועל ידי עדות הנאשם בעצמו; על כן ובנסיבות אלה מצאתי שלא לקבלה.

16. המאשימה בסיכומיה הדגישה שקר משמעותי בטענות הנאשם אשר יש בו, לטענתה, להוות סיוע לראיות התביעה. לפי טענה זו, הנאשם סיים קורס קבלנות בניין ביום 30.5.2004 [נ/1] וביום 5.12.2005 עבר מבחן עיוני

בקורס טפסנות 05 [נ/2]. לפי גרסת הנאשם, הוא החל את לימודי ההשלמה לקורס מנהל עבודה כללי בבניין כחצי שנה עד שנה לאחר סיום קורס קבלנות בניין [עמ' 55 ש' 18-20]. בהינתן שכפי טענתו של הנאשם, וכפי שעולה מראיות המאשימה תנאי להתחלת הלימודים בקורס הוא סיום בהצלחה של קורס טפסנות 05 [עמ' 47 ש' 15-16], לא יתכן שהנאשם החל את לימודי ההשלמה, לכל המאוחר ובהתאם לגרסתו, בחודש מאי 2005; שעה שטרם סיים את קורס טפסנות 05 [שהרי לפי נ/2 בדצמבר 2005 סיים את המבחן העיוני בקורס טפסנות 05 אך לא את המבחן המעשי].

עוד יש להדגיש כי על פי טענה אחרת של הנאשם הוא עבר קורס טפסנות 05 במקביל ללימודי קורס ההשלמה ולא לפניהם [עמ' 53 ש' 20; עמ' 64 ש' 22-25]. עם זאת, אף באמור אין להסביר את העובדה כי הנאשם עבר מבחן עיוני בקורס טפסנות 05 [אך טרם עבר מבחן מעשי כמתבקש] שעה שהיה אמור לסיים לגמרי את לימודי ההשלמה. לטענתו בחקירתו במשטרה משך קורס ההשלמה היה כחצי שנה [ת/6 ש' 22], ועל כן היה אמור להסתיים בסוף שנת 2005. טענה זו לא מתיישבת עם טענה אחרת שהעלה הנאשם בעדותו, ולפיה הוא סיים את קורס ההשלמה באוגוסט 2006 [עמ' 57 ש' 12-30, וכפי המצוין בתעודה ת/1], שכן לפי גרסה זו היה עליו להתחיל את קורס ההשלמה לכל המאוחר בחודש פברואר 2006 - כשנתיים לאחר סיום קורס קבלנות בניין ולא כשנה לאחר סיום קורס קבלנות בניין כפי שטען בעדותו כאמור לעיל.

17. מהאמור לעיל ברי כי עדותו של הנאשם בבית המשפט הייתה רצופה סתירות והתאפיינה בחוסר קוהרנטיות. עוד אציין כי במהלך העדות עבר הנאשם בין טענות וגרסאות הסותרות זו את זו. דוגמאות נוספות לעניין זה יובאו בהמשך. **סבורתי כי הדבר משליך על אמינות גרסתו של הנאשם ובנסיבות תיק זה ניתן לקבוע כי הנאשם שיקר בעדותו ואין לסמוך על גרסתו.**

מודעות הנאשם להיות התעודה ת/1 מזוייפת

18. הנאשם הודה כי שם לב לרשום בתעודה ת/1 בדבר הקורס הנלמד ושעות הלימוד, לטענתו הוא לא חשד במאום מאחר ולמד את המקצועות המצוינים בתעודה [עמ' 56 ש' 6-12]. לטענתו **"אם לא הייתי לומד אז היתה נדלקת לי מנורה אדומה אבל אני כן למדתי אז אין לי פה בכלל מה לחשוד"** [עמ' 56 ש' 11-12]. הנאשם הדגיש כי **"עד היום אני לא מבין מה לא בסדר. באמת. כן. אני לא יודע מה לא בסדר בתעודה"** [עמ' 65 ש' 4].

19. סעיף 20(ג)1 בחוק העונשין קובע: **"רואים אדם שחשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות כמי שהיה מודע להם, אם נמנע מלבררם"**. לעניין זה פירש בית המשפט העליון:

"דוקטרינה זו קובעת כי במקרה בו לאדם יש חשד בנוגע לנסיבה כלשהי שעשויה להפוך את המעשה לפלילי והוא נמנע מלברר את חשדו, הדבר שקול למצב בו הוא היה מודע לנסיבות העבירה המהוות את רכיבי המעשה הפלילי. . . . התנאים להתקיימות הסעיף הם כי לנאשם היה חשד בפועל להתקיימות הנסיבה; הוא היה מודע לכך שביכולתו לברר את חשדו; ואף על פי כן הוא נמנע מלעשות זאת. . . .
על כן, "קיומו של חשד לבדו אינו מקיים את דרישת המחשבה הפלילית. לשם כך יש צורך במודעות בפועל. ואולם, קיומו של חשד יוצר חובה. החושד מצוי במצב ביניים. מצבו הסובייקטיבי מחייב אותו לברר. דרישה זו נאמנה בעיני לעקרונות המשפט הפלילי, המבחינים בין דרגות שונות של אחריות וחובות על סמך מצבים סובייקטיביים שונים". . . כללים אלה מחייבים את בית המשפט לבחון את טיב החשד ועצמתו, כמו גם את נסיבות המקרה והעבירה."

[ע"פ 7621/14 אהרן גוטסדינר נ' מדינת ישראל (1.3.2017), פסקה 25 לפסק דינו של כב' הש' הנדל].

20. במקרה דנן, הנאשם ציין כי שם הקורס, התאריכים ושעות הלימוד המצויינים בתעודה אינם תואמים את קורס ההשלמה וההכשרה אותו עבר על פי טענתו. לאור האמור ניתן לקבוע כי אף לאור גרסתו של הנאשם היה לו חשד אובייקטיבי ממשי כי התעודה ת/1 מזויפת ולא בירר האם כך הדבר ועל כן יש לראותו כמי שהיה מודע לזיוף.

באמור לא סגי, וכפי שאפרט להלן, הראיות בתיק זה מובילות לקביעה כי אצל הנאשם התקיימה מודעות מלאה, ולא ברף של עצימת עיניים, להיות התעודה ת/1 מזויפת ועל כן יש לדחות את גרסתו ולפיה השתתף וסיים בהצלחה קורס השלמה למנהל עבודה כללי בבניין.

התנאים להתמנות כמנהל עבודה כללי בבניין - קורס השלמה

21. הגברת מרינה ויצמן, מפקחת במנהל הבטיחות באגף הפיקוח במשרד התמ"ת, ציינה כי ישנן שלוש דרכים לעמוד בקריטריונים הקבועים בתקנות הבטיחות בעבודה ולהתמנות כמנהל עבודה כללי בבניין: סיום קורס בן 640 שעות במרכז הכשרה, עמידה במבחן בעל-פה ובכתב למהנדסים הנדסאים וטכנאים אזרחיים [במסגרת מסלול זה ניתן ללמוד קורס מקוצר בן 95 שעות, אך אין זו חובה] וכן מי שעבד כמנהל עבודה לפני שנת 1978 ונרשם כמנהל עבודה עד לשנת 1999 [עמ' 24 ש' 32-33; עמ' 25 ש' 1-9].

נראה כי העדה שגתה לעניין הקריטריון השלישי. בהתאם לסעיף 3(ג) בתקנות הבטיחות בעבודה רשאי להתמנות ולשמש כמנהל עבודה מי שהתמנה לפני יום 1.7.1977 למנהל עבודה בעבודות בנייה לפי תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשט"ו-1955 [להלן: "**תקנות הבטיחות בעבודה שנת 1955**"]; או מי שהוכיח שלפני יום 1.3.1989 שימש מנהל עבודה בעבודות בניה הנדסית והוא בעל שבע שנות ניסיון - לעבודות בניה הנדסית בלבד. אין משמעות לשגיאה הנ"ל שכן אין מחלוקת כי קריטריון זה אינו רלוונטי לענייננו.

מר אנטולי בנגרט, מרצה מוסמך לבטיחות בעבודות בנייה משנת 1994 ומשנת 2006 בעל בית ספר פרטי להסמכת מהנדסים והנדסאים באישור משרד הכלכלה, הוסיף כי נכון לשנת 2000 הייתה אפשרות למי שסיים קורס קבלנות בניין לעבור השלמה בת כ-100-120 שעות לעניין לימודי בטיחות בלבד [עמ' 39 ש' 5-9]. העד לא ידע לענות האם האפשרות הנ"ל קיימת גם היום או אם התקיימה לאחר שנת 2000 [עמ' 39 ש' 21-22]. הוא ציין כי אדם אשר עבר קורס השלמה למנהל עבודה כללי בבניין צריך היה בסוף הקורס לקבל תעודה בדבר שעות ההשלמה בלבד ולא את התעודה אותה קיבל הנאשם, כפי טענתו, ת/1, בה צוינו 640 שעות לימוד [עמ' 45 ש' 20-22].

22. הנאשם העיד כי למד קורס השלמה לשם הסמכתו כמנהל עבודה כללי בבניין במכללת עתיד בבאר-שבע, טענה זו טען עוד בחקירתו במשטרה [ת/6 ש' 22]. עם זאת, במסגרת בדיקה שערך מנהל המכללה, מר אבישי פייטל, עלה שמו של הנאשם אך כמי שלמד במכללה קורס קבלנות בניין [ת/5 מסמך שסומן א.א. 20], זאת לאחר שערך בדיקה יסודית ומעמיקה בארכיון הקורסים על פני תקופה של כחמש שנים [עמ' 33 ש' 4-9]. ב"כ הנאשם הפנה בחקירה הנגדית [עמ' 33 ש' 26-32; עמ' 34 ש' 1-10] לפער שבין הרשימה אותה ערך מר פייטל [ת/5 מסמך שסומן

א.א. 27], שם לא מופיע שמו של התלמיד דויד רוני, לבין רשימת הלומדים לפעולה 37819 [ת/2] שם מופיע שמו. סבורתני כי אין בפער האמור לעורר ספק סביר בטענת העד או בראיות המאשימה לעניין זה.

מר פייטל ערך רשימה מתוך הנתונים אצל המכללה, ויכול שביצע טעות בהעתקתם. מר פרטוש, מנהל המכללה בתקופה הרלוונטית, העיד כי הרשימה עם שמות התלמידים שהתקבלו לקורס מנהל עבודה כללי בבניין הועברה למשרד התמ"ת לשם עדכון השמות במחשב [עמ' 8 ש' 1-3; עמ' 12 ש' 1-2]. על בסיס הרשימה הזו הופקה רשימת התלמידים בקורס [ת/2] אשר נערכה על ידי מחשב משרד התמ"ת. על בסיס רשימה זו ת/2 הופקו תעודות הגמר בקורס. מר שמעון שבת העיד כי תעודות הגמר מודפסות ביחידת הבחינות שבמשרד התמ"ת ומשם מועברות למכללות [עמ' 36 ש' 15-16].

משמע, שם אשר לא מופיע ברשימה של מר פייטל יכול שיופיע ברשימת התלמידים במשרד התמ"ת אך לא להפך. הדבר נכון בוודאי במקום בו, כטענת ההגנה, הופקה לנאשם תעודת גמר בקורס, ועל כן שמו חייב להימצא במחשבי משרד התמ"ת כמי שלמד בקורס. יש להדגיש שהנאשם הודה כי לא למד בקורס מנהל עבודה כללי בבניין, ועל כן שמו כלל לא יכול היה להופיע ברשימת הלומדים; לאור זאת, לא ברורה טענת ב"כ הנאשם לעניין טעות אפשרית בדבר אי הופעת שמו של הנאשם כמי שלמד בקורס.

23. מר אלי פרטוש, אשר ניהל את מכללת עתיד בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, העיד כי בתקופת כהונתו, 2008-2000, נערך קורס אחד בלבד של מנהל עבודה כללי בבניין [עמ' 7 ש' 15-16]. עוד ציין כי המכללה אינה רשאית לפטור מקורסים אדם שלמד קורס קבלנות בניין ורוצה ללמוד קורס מנהל עבודה כללי בבניין אלא מדובר בפטור שהוא בסמכות הפיקוח של התמ"ת [עמ' 11 ש' 3-5]. ב"כ הנאשם לא עימת את מר פרטוש או את מר פייטל עם טענת הנאשם ולפיה עבר במכללה קורס השלמה למנהל עבודה כללי בבניין ולא שאל האם קיימת או הייתה קיימת בזמן הרלוונטי אופציה כזו במכללה. ההגנה לא הביאה כל ראיה שיש בה לתמוך בגרסת הנאשם בדבר קיומו של קורס השלמה המדובר. מכל מקום סבורתני כי אין התאמה בין קורס השלמה עליו העיד מר בנגרט לקורס השלמה אותו טוען הנאשם כי עבר, בעיקר בהתבסס על העובדה כי בר בנגרט הדגיש שקורס השלמה כולל אך קורסים בנושא בטיחות [עמ' 39 ש' 7-8] ואילו הנאשם העיד שהשלמה אותה עבר עסקה לא רק בבטיחות אלא התקיימו במסגרתה קורסים נוספים [עמ' 47 ש' 20-21; 24-26].

לאור האמור לעיל אני קובעת כי לשם מינוי כמנהל עבודה על אדם לעמוד באחד הקריטריונים: סיים קורס בן 640 שעות במרכז הכשרה, מהנדס הנדסאי או טכנאי אזרחי אשר עבר מבחן בעל-פה ובכתב [במסגרת מסלול זה ניתן ללמוד קורס מקוצר בן 95 שעות, אך זה לא חובה], מי שהתמנה לפני יום 1.7.1977 למנהל עבודה בעבודות בנייה לפי תקנות הבטיחות בעבודה שנת 1955 או מי שהוכיח שלפני יום 1.3.1989 שימש מנהל עבודה בעבודות בנייה הנדסית והוא בעל שבע שנות ניסיון - לעבודות בנייה הנדסית בלבד.

אכן, כפי עדותו של מר בנגרט הייתה קיימת עד שנת 2000 אופציה של קורס השלמה, אך העד לא ידע לענות האם היא הייתה קיימת במועדים הרלוונטיים וההגנה לא הביאה עדים להוכחה כי הנאשם אכן עבר קורס כאמור או כי קיים היה קורס כזה, ואף לא חקרה את מנהלי המכללה לעניין זה. אף אם אכן הייתה קיימת

האופציה לעבור קורס השלמה לשם מינוי כמנהל עבודה, כעולה מרישומי המכללה הנאשם למד במכללה קורס אחד בלבד - קורס קבלנות בניין, ולא קורס מנהל עבודה כללי בבניין או קורס השלמה כלשהו. לאור האמור, אין לקבל גרסתו בעניין זה.

מסלול הלימודים

24. לטענת הנאשם הוא למד קורס קבלנות בניין במשך שנתיים ולאחר סיום הקורס עבר קורס השלמה למנהל עבודה במשך כחצי שנה [ת/ש' 6/22]. הנאשם תיאר כי תחילה למד קורס טפסנות 03, לאחר מכן קורס קבלנות בניין בין התאריכים 6.4.2003-30.5.2004, ובערך בשנת 2005 השתתף בקורס השלמה בן כ- 140-200 שעות למנהל עבודה כללי בבניין יחד עם קורס טפסנות 05. במסגרת ההשלמה למד קורסים בבטיחות בעבודה וכן קורסים נוספים כדוגמת חומרים, תכניות מעבר ועוד [עמ' 47-26; עמ' 53-22; עמ' 64-17].

25. הנאשם ציין כי בחר במסלול זה, לימודי קבלנות בניין ואז השלמה למנהל עבודה כללי בבניין, מההתחלה [עמ' 53-26, עמ' 54-2-1]; מאחר והוא היה מעוניין להירשם בפנקס הקבלנים [עמ' 53-27-29]. סבורתני כי אין לקבל את טענתו זו של הנאשם והדבר אף לא מתיישב עם המענה לכתב האישום מיום 8.9.2016 שם טען הנאשם כי: **"הנאשם בשנת 2003, 2004 למד והדבר איננו מוכחש ע"י המאשימה קורס קבלנות בניין בהיקף של 570 שעות. הוא סיים את הלימודים הללו במהלך שנת 2004 או אז הוצע לו טלפונית להשלים הכשרה כדי לזכות בלהיות מוכר כמנהל עבודה בבניין כללי"** [עמ' 5-22-24]. הנאשם אף, למעשה, חזר בו מטענתו כי בחר במסלול זה מאחר והיה מעוניין להירשם בפנקס הקבלנים בחקירה החוזרת של בא כוחו, שם הדגיש כי המטרה שלו בלימודים הייתה אחת - להתמנות כמנהל עבודה [עמ' 65-17-24] זאת בניגוד לנטען בחקירתו הראשית. בנוסף, הנאשם, שסיים את לימודי קבלנות בניין עוד בשנת 2004, כלל לא נרשם בפנקס הקבלנים וציין כי **"לא רשמתי את עצמי. בחרתי שלא להגיש"** [עמ' 56-17]. הנאשם לא נרשם כאמור, לטענתו, מאחר והוא אינו עצמאי אלא עובד אצל אחיו [עמ' 56-21-22].

26. אין כל היגיון במסלול הלימודים אותו בחר הנאשם בנסיבות המקרה. מעבר לפער בשעות הלימוד [640 שעות לימוד בקורס מנהל עבודה כללי בבניין אל מול כ- 710 שעות בקורס קבלנות בניין בצירוף קורס ההשלמה] משך זמן הלימודים הנדרש במסלול ההשלמה הוא כפול. את קורס קבלנות בניין למד הנאשם בין התאריכים 6.4.2003 ל- 30.5.2004 ואת קורס ההשלמה סיים לטענתו רק באוגוסט 2006 [ת/ש' 57-12-30]. כלומר, לשם קבלת תעודת מנהל עבודה כללי בבניין עברו מתחילת לימודיו יותר משלוש שנים, אילו למד את הקורס המקורי היה מסיים לימודיו תוך כשנה ושלושה חודשים [עמ' 21-1-2], בתקופה הרלוונטית התקיים קורס מנהל עבודה כללי בבניין בין התאריכים 10.6.2004 ל- 15.9.2005. לשם מינוי כמנהל עבודה יכול היה הנאשם ללמוד משך זמן קצר יותר ולסיים את הלימודים כשנה קודם למועד בו סיים.

כאן יש לחזור ולהדגיש כי מועד סיום קורס ההשלמה אינו תואם את טענת הנאשם ולפיה הוא למד קורס השלמה בן חצי שנה אותו החל לכל המאוחר שנה מהיום בו סיים את לימודיו בקורס קבלנות בניין - 30.5.2004. כלומר, מועד סיום קורס ההשלמה צריך היה להיות לכל המאוחר בסוף שנת 2005. הדבר אף לא מתיישב עם מועד הבחינה העיונית בקורס טפסנות 05 - דצמבר 2005, שהוא תנאי לקבלה ללימודי מנהל עבודה כללי בבניין - הכל כפי

אם מעוניין היה הנאשם להיות קבלן בניין רשום, מדוע זה לא נרשם בפנקס הקבלנים עד היום? אז, כמו היום, עבד הנאשם באותו מקום עבודה - החברה של אחיו. אם מעוניין היה הנאשם להיות מנהל עבודה כללי בבניין מדוע בחר במסלול לימודים אשר האריך את תקופת הלימודים, איחר בכמעט שנה את מועד קבלת התעודה ויכול שאף עלה יותר כסף? על שאלות אלה לא הצליח הנאשם לענות.

27. לטענת הנאשם רבים מהתלמידים שלמדו איתו בקורס קבלנות בניין המשיכו לקורס ההשלמה [עמ' 54 ש' 6-5], הוא נתן כדוגמה את מר רפי דידי [עמ' 54 ש' 25-29], לטענתו **"הוא היה פה ושחררנו אותו"** [עמ' 54 ש' 25]. אך לאחר מכן ציין לשאלת בית המשפט כי הוא לא יכול להביא עדים להעיד מאחר ואנשים מסרבים לבוא להעיד [עמ' 55 ש' 7] ועל אף שבית המשפט הבהיר לנאשם כי יש דרך לכפות על עד להעיד, הנאשם בחר שלא לזמן לעדות אף תלמיד והדבר עומד לחובתו. כאן יש לציין כי בסיכומיו ציין ב"כ הנאשם כי הנאשם ביקש לזמן את מר דידי כעד הגנה, דבר זה אינו נכון. ב"כ הנאשם ביום 2.4.2017 הכריז **"אלו עדי"** וציין כי ויתר על עדותו של מר דידי מאחר ש- **"... היה נכון לוותר עליו בנסיבות התיק הזה"** [עמ' 69 ש' 2-5].

העדר התעודה המקורית

28. הנאשם נרשם למאגר מנהלי העבודה של משרד התמ"ת באמצעות פקס [עמ' 48 ש' 30-33]. לטענתו, אין לו את התעודה עצמה [ת/1] מאחר והעבירה פיזית **"לעוזר של אשר אלימלח"** [צריך להיות "אלימלך", ש.ח."] עוד ביום חקירתו יחד עם נ/2 [עמ' 49 ש' 12-14; עמ' 50 ש' 20-23]. הדבר לא מתיישב עם ראיות התביעה מהן עולה כי הנאשם העביר לשוטר שרון סויסה את המסמך נ/2 בלבד, זאת יום לאחר חקירתו [ת/12]. יש לציין כי הנאשם ויתר על חקירת השוטר סויסה. המזכר ת/12 הוגש כעדות הזמה לאחר שמיעת עדותו של הנאשם וב"כ הנאשם ויתר על חקירתו של עד ההזמה מאחר ולטענתו **"... מדובר במזכר שנערך לפני כ3 וחצי שנים ואין התייחסות במזכר הזה כלל לטענת הנאשם בחקירתו הנגדית לכן איני חושב שאותו עד יכול להוסיף"** [עמ' 69 ש' 11-12]. במצב דברים זה ומאחר והמוצג הוגש בהסכמת ב"כ הנאשם וללא חקירת עד ההזמה יש להעדיף את האמור בת/12 ולפיו הנאשם העביר לשוטר שרון סויסה אך את מסמך נ/2. כפי שצויין לעיל המוצג נ/2 זהה למוצג ת/11.

לטענת הנאשם הוא העביר לידי המשטרה את נ/2 בצירוף התעודה המזוייפת ת/1 לתחנת המשטרה. התעודה נ/2 אותה הגיש הנאשם לבית המשפט היא התעודה המקורית ואילו המוצג שהגישה התביעה, ת/11, המוצג אשר הוגש למשטרה על ידי הנאשם, הוא העתק של תעודה זו. מתמיה אם כן, מדוע בחר הנאשם להעביר למשטרה העתק של תעודה אשר מהווה, כטענתו, תעודה של **"שלב ביניים"** [ת/6 ש' 50]; אך את התעודה המקורית, אשר היא לכאורה החשובה יותר שכן המטרה בלימודים הייתה השגת אותה תעודה, בחר לכאורה להעביר למשטרה ללא שמירת העתקה. אין גם מקום להניח כי התעודה ת/1 אבדה לשוטר סויסה ואילו התעודה נ/2 נותרה בידו, בהעדר אינדיקציה לכך בחומר הראיות, ושעה שמהמזכר שנערך עולה כי הוצגה לשוטר סויסה תעודה אחת ולא שתי תעודות.

תשלום שכר הלימוד

29. כעולה מראיות התביעה, תשלום שכר הלימוד למכללת עתיד יכול שיעשה בשיקים או בכרטיס אשראי בלבד [עמ' 12 ש' 9-10]. על פי גרסת הנאשם בעדותו, הוא לא הצליח למצא אסמכתא על תשלום שכר הלימוד למכללה בשל חלוף הזמן [עמ' 59 ש' 29-31]. הנאשם לא זכר כיצד שילם עבור הלימודים והאם הדבר בוצע מחשבונו הפרטי או מחשבון החברה [עמ' 59 ש' 21-25], הוא טען כי ביקש את המסמכים מהבנקאי שלו, מר עזרא בנימין, לאחר חקירתו במשטרה אך דבר לא נמצא [עמ' 60 ש' 1-4].

30. גרסתו זו של הנאשם אינה עולה בקנה אחד עם יתר ראיות התביעה. מהמזכר ת/12 אותו ערך שרון סויסה עולה כי הנאשם בדק במחשבי החברה בה עבד וראה כי שולם סכום של 4,900 ₪ לבאר הדרכות, כאשר לטענתו הכוונה למכללת עתיד. הנאשם לא הביא למשטרה אסמכתא בכתב, לטענתו מאחר ומדובר בתשלום מלפני כמעט 9 שנים. הנאשם הכחיש בעדותו בבית המשפט את האמור בת/12 [עמ' 52 ש' 20-21] אך, כאמור לעיל, במועד הדיון שהתקיים לאחר המועד בו נשמעה עדותו של הנאשם הוגש המזכר ת/12 במקום שמיעת עדות ההזמה וב"כ הנאשם ויתר על חקירת העד. במצב דברים זה ומאחר והמוצג ת/12 הוגש בהסכמה, לאחר ויתור על חקירת השוטר, יש להעדיף את האמור בו.

31. גרסתו של הנאשם אף אינה עולה בקנה אחד עם ראיות ההגנה. מר עזרא בנימין, אשר משנת 2000 ועד לפני כשנה הוא שטיפל בחשבונות של החברה [כפי הנראה מדובר בחברה בה עבד הנאשם] בבנק מזרחי-טפחות [עמ' 67 ש' 13-14], העיד כי הנאשם פנה אליו בשביל לבדוק תשלום שבוצע שנים אחורה מהחשבון שלו [עמ' 67 ש' 16-20]. העד הדגיש כי הבדיקה נערכה לגבי כרטיס אשראי אחד, ולא ניתן היה להוציא את שוברי התשלומים. העד מסר לנאשם תדפיס של מספר כרטיסים שהיו מבוטלים, הרים טלפון לחברת האשראי ולא ניתן היה לבדוק את המבוקש, ועל כן אמר לנאשם לנסות לבדוק בעצמו ישירות אל מול חברת האשראי [עמ' 68 ש' 16-25]. הנאשם ציין בעדותו כי לא ביקש בעצמו את המסמכים מחברת האשראי [עמ' 60 ש' 27-28; עמ' 61 ש' 1-2].

לאור כלל האמור לעיל אני קובעת כי הנאשם היה מודע להיות התעודה מזוייפת ואין מדובר ברף מודעות של עצימת עיניים. עוד אני קובעת כי הנאשם לא למד בקורס מנהל עבודה כללי בבניין או בקורס השלמה אחר הנדרש על פי דין.

עבירת קבלת דבר במרמה

32. סעיף 415 בחוק העונשין קובע כדלקמן: **"המקבל דבר במרמה, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים"**. היסוד העובדתי הנדרש לעבירה הוא הצגת מצג שווא וקבלת "דבר" מכוח אותו מצג. סעיף ההגדרות [סעיף 414 בחוק העונשין] קובע כי "מרמה" היא **"טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת; ו"לרמות" - להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל"**; עוד נקבע שם כי אותו "דבר" יכול להיות מקרקעין, מיטלטלין וגם זכות וטובת הנאה. מדובר בעבירה תוצאתית ועל כן יש להוכיח קשר סיבתי בין המרמה לקבלת הדבר. לעניין היסוד הנפשי, יש להוכיח מודעות או מחשבה פלילית מסוג פיזיות.

"על יסוד שילובם של הסעיפים לעיל ומהבחנה ביניהם, קבעה הפסיקה כי היסוד העובדתי של עמוד 12

העבירה מורכב משני רכיבים: רכיב אחד הכולל הצגת טענה כוזבת, ורכיב שני הכולל קבלת דבר מכוח אותה טענה . . . לפי סעיף 415 לחוק, המצג הכוזב יכול להיעשות בכתב, בעל-פה או בהתנהגות, ולעניין אופן יצירת המצג הכוזב - נפסק כי גם הצגה חלקית של העובדות יכולה להיחשב, בשים לב לנסיבות ולהקשרם של דברים, כהצגת מצג כוזב . . . בשל היות העבירה תוצאתית, הרי שבנוסף להוכחת המרמה - יש להוכיח קשר סיבתי בינה לבין קבלת הדבר, קרי כי אלמלא המצג הכוזב לא היה המרמה מקבל את מבוקשו . . . יצוין, כי הפסיקה פירשה את רכיבי היסוד העובדתי של עבירת המרמה באופן רחב, הכולל, למשל, גם מצבים שבהם הבעלות בדבר לא עברה בפועל למקבל, וכן מצבים בהם הדבר נתקבל עבור אדם אחר שאינו מבצע המרמה . . .

123. היסוד הנפשי הנדרש להתגבשות העבירה הינו מודעות להתקיימות יסודותיה העובדתיים - היותו של המצג כוזב, אפשרות התרחשות התוצאה האסורה, ורכיב הסיבתיות שבין המצג הכוזב והתוצאה . . .

124. לפי לשון העבירה, נדרש המרמה לקבל "דבר" עקב מעשה המרמה. בהקשר זה קבעה הפסיקה כי על אף מיקומה של העבירה בפרק של עבירות נגד רכוש, אין ליתן למונח "דבר" משמעות רכושית-חומרית אלא משמעות לשונית רחבה, הכוללת כל דבר שהוא בגדר הישג או יתרון למרמה . . . בנוסף לכך, נקבע כי אין צורך שלמרמה יגרם נזק או הפסד כתוצאה מקבלתו של אותו "דבר", מאחר שהדגש בעבירה זו והאינטרס החברתי שעליו היא נועדה להגן הוא חופש הרצון, חופש הבחירה וחופש הפעולה של המרומה. משכך, פגיעה באותו חופש רצון ושיקול דעת עשויה לגבש את העבירה . . .

ואכן, כפי שנזדמן לי לומר בעניין רויטמן, "ליבו של הפסול הגלום בקבלת דבר בדרך של מרמה, הינו הדרך הפגומה שבה הושגה הסכמתו של מוסר ה'דבר' לידי המרמה. בדרך זו, מעצם מהותה של עבירת המרמה, נבלעת חשיבותו של 'הדבר' בחשיבותה של ההסכמה אשר עוותה על-ידי המרמה ואשר הובילה לכדי מסירתו" . . .

[ר' ע"פ 8080/12 מדינת ישראל נ' אהוד אולמרט (28.9.2016), פסקאות 122-125 לפסק דינו של כב' הש' ג'ובראן].

33. הנאשם הודה כי השתמש בתעודה ת/1 לשם רישומו במאגר של משרד התמ"ת כמנהל עבודה עת שלח אותה למשרד התמ"ת באמצעות פקס [עמ' 48 ש' 32-33]; וכי בין השנים 2011-2012, עבד כמנהל עבודה במספר אתרי בניה [עמ' 48 ש' 13-17]. במקרה דנן, ה"מרמה" בה השתמש הנאשם היא שימוש בתעודה ת/1 אף שהיה מודע כי היא מזויפת והאמור בה אינו אמת - כי הוא לא עבר קורס מנהל עבודה כללי בבניין ואינו כשיר להתמנות כמנהל עבודה כללי בבניין, ה"דבר" אותו קיבל הנאשם הוא האפשרות לעבוד כמנהל עבודה - דבר שהתאפשר אך לאור הצגת התעודה המזויפת אשר נחזתה להוכיח כי הוא כשיר להתמנות כמנהל עבודה כללי בבניין ומכוח כך נרשם במאגר משרד התמ"ת.

34. מעבר לצורך אתיחוס לשתי טענות שעלו בסיכומי ההגנה.

טענה אחת נוגעת לתזה כי יתכן ומי שזייף את התעודות [ת/1 ושורה ארוכה של תעודות הדומות לה] היה בעל גישה למחשבי אגף ההכשרה. ב"כ הנאשם טען נגד עדותה של הגברת ימין כי לא השיבה לטענה זו. לטענה זו אין נפקות לענייננו שכן הנאשם אינו עומד לדין בגין זיוף התעודה, אלא בעשיית שימוש בה בידועו כי היא מזויפת.

כל הטענות של ההגנה בדבר העובדה שהמאשימה לא הוכיחה מעבר לספק שלא ניתן היה לעבור קורס השלמה כאמור ולכן יש לקבל את גרסת הנאשם, אינן רלוונטיות או נכונות נוכח קביעותי דלעיל. גם אם אניח שניתן היה לעבור קורס השלמה בזמנים הרלוונטיים, הנאשם לא עורר ולו ספק כי אכן למד בו.

לאור כלל האמור לעיל ולאחר שהוכח כי הנאשם עשה שימוש בתעודה המזוייפת ת/1 תוך מודעות להיותה מזוייפת ותוך שאינו זכאי להחזיק בה מכוח ההכשרה הנדרשת בחוק, וכתוצאה נרשם במאגר משרד התמ"ת כמנהל עבודה כללי בבניין ואף עבד כמנהל עבודה באתרי עבודה שונים - אני מרשיעה את הנאשם במיחוס לו: עבירות של שימוש במסמך מזוייף כדי לקבל באמצעותו דבר - עבירה לפי סעיף 420 בנסיבות סעיף 418 מציעתא בחוק העונשין וקבלת דבר במרמה - עבירה לפי סעיף 415 רישה בחוק העונשין.

ניתנה והודעה היום ו' חשוון תשע"ח, 26/10/2017 במעמד הנוכחים.

שרה חביב, שופטת

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

קובעת לטיעונים לעונש ליום 10.4.2017 בשעה 10.00.

המזכירות תעביר העתק החלטתי לשירות המבחן אשר יערוך תסקיר בעניינו של הנאשם עד למועד הנדחה.

תשומת לב שירות המבחן כי ניתן לזמן את הנאשם באמצעות בא כוחו בטלפון : 050-7302623, בפקס: 08-6280385, או ישירות בטלפון: 054-2529444.

הנאשם מוזהר כי לא יקבל הזמנה נוספת וכי אם לא יתייצב ישקול בית המשפט להוציא נגדו צו הבאה והדיון ישמע בהעדרו.

ניתנה והודעה היום ו' חשוון תשע"ח, 26/10/2017 במעמד הנוכחים.

שרה חביב, שופטת

